י״ג באלול התש״פ
2 בספטמבר 2020

חוזר גופים מוסדיים 2020-9-14
סיווג: כללי

דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני - תיקון - הוראת שעה על רקע אירוע הקורונה

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ״א-1981, ולפי סעיפים 35 ו-39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (גמל), התשס״ה-2005, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

בעקבות התפרצות נגיף הקורונה ובעקבות פרסום תקנות לשעת חירום (התמודדות עם נגיף הקורונה), התש״ף-2020, וההנחיות הנוספות למאבק בהתפשטות הנגיף, עובדים רבים במשק יצאו לחופשה ללא תשלום או הסתיימה העסקתם. בעקבות זאת, ההפקדות השוטפות לחיסכון הפנסיוני בגין עובדים אלו הופסקו. בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2017-9-15 ״דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני – תיקון״ (11.9.2017) (להלן – **החוזר**), במקרה שבו הפסקת התשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית שלא אירעה בשל המעביד, היא לתקופה העולה על שישה חודשים, יהיה רשאי גוף מוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול, לפני תום תקופת ההנחה.

נוכח המצב הייחודי שבו נתון המשק, ובפרט נוכח התמשכות משבר הקורונה בעטיו לעובדים רבים במשק הופסקו ההפקדות השוטפות לחיסכון פנסיוני לתקופה ארוכה הצפויה לעלות על שישה חודשים, מוצע לעדכן את הוראות החוזר, לזמן מוגבל. מוצע לקבוע כי גוף מוסדי יהיה רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה, בעקבות הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית שלא אירעה בשל המעביד, רק לאחר שחלפו 12 חודשים ממועד הפסקת התשלומים לחיסכון.

יובהר כי אין באמור כדי לגרוע מהחובות החלות על גופים מוסדיים בהתאם להוראות החוזר גם במהלך תקופת הוראת השעה ובכלל כך החובה לשלוח הודעות לעמיתים בהתאם להוראות החוזר.

2. הוראות

בחוזר גופים מוסדיים 2017-9-25 ״דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני – תיקון״ (11.9.2017) יבואו השינויים המפורטים בתיקוני מהדורה, בנספח לחוזר זה.

רח׳ עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל׳ 02-5317248 פקס׳ 02-5695342
www.mof.gov.il/hon

3. תחולה

הוראות חוזר זה יחול על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית, חברה מנהלת של קופת גמל מבטיחת תשואה, כהגדרתה בתקנות דמי ניהול.

4. תחילה

א. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום פרסומן והן יחולו על עמיתים שהופסקו תשלומים לחיסכון המועברים לקופת גמל בגינם שלא בשל מעביד עד ליום 31 באוקטובר 2020.

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראת שעה זו לא תחול על עמית שהופסקו תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל בגינו שלא בשל המעביד, לפני יום 1 במרץ 2020.

ד״ר משה ברקת
הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

רח׳ עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל׳ 02-5317248 פקס׳ 02-5695342
www.mof.gov.il/hon

כ' באלול התשע"ז
11 בספטמבר 2017

חוזר גופים מוסדיים 2017-9-15
סיווג: כללי

דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני - תיקון

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, ולפי סעיפים 35 ו-39(ב) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (גמל), התשס"ה-2005, ולאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת, להלן הוראותיי:

1. כללי

מאחר שחיסכון פנסיוני הוא חיסכון ארוך טווח, המנוהל לרוב עשרות שנים, דומה כי הצעה למתן הטבות כלכליות לתקופות קצרות עשויה להשפיע על בחירה לא מושכלת של המוצר. כדי למנוע הטיה כזו, יש מקום לקבוע תקופה מזערית למתן הטבות והוראות להגברת השקיפות בנוגע לדמי ניהול הנגבים מעמית.

2. הגדרות

"**בעל רישיון**" – כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005, למעט סוכן שיווק פנסיוני כהגדרתו בסעיף 3(2) לחוק האמור;

"**הודעה במסמך נפרד**" – הודעה בדף נפרד, אשר אינו מכיל מידע נוסף מלבד ההודעה כאמור או הודעה הנמסרת במסגרת דף פרטי הביטוח המצורף לפוליסה, באופן בולט;

"**העלאת שיעור דמי הניהול**" – העלאה של שיעור דמי הניהול הנגבים מתוך היתרה הצבורה בחשבונו של עמית, העלאה של שיעור דמי הניהול הנגבים מתוך התשלומים המועברים לגוף המוסדי בשל עמית או מעבר לגביית דמי ניהול לפי סכום, בהתאם לתקנה 2(א)(2א) לתקנות דמי ניהול;

"**חוזר הצטרפות**" – חוזר גופים מוסדיים מס' 2016-9-29, מיום 1 בינואר 2017, שעניינו "הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל – תיקון";

"**חוזר דמי ניהול הקודם**" - חוזר גופים מוסדיים מס' 2012-9-22, מיום 31 בדצמבר 2012, שעניינו "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני".

"**תקנות דמי ניהול**" – תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(דמי ניהול), התשע"ב-2012;

3. הגבלת שינוי דמי ניהול

א. גוף מוסדי רשאי להציע לעמית דמי ניהול הנמוכים משיעור או מסכום דמי הניהול המרביים הקבועים לפי דין (להלן: "**הנחה בדמי ניהול**"), ובלבד שההצעה האמורה תהיה תקפה במהלך תקופה של חמש שנים או יותר מהיום שבו החלו להיגבות דמי ניהול בשיעור המוצע (להלן: "**תקופת ההנחה**").

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), גוף מוסדי רשאי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן, ובלבד שהודעה לעמית נמסרה בהתאם לסעיף 4:

1) ~~שישה חודשים~~ שניים עשר חודשים אחרי הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית שלא אירעה בשל המעביד;

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342
www.mof.gov.il/hon

2) משיכה מלאה או חלקית או העברה מלאה או חלקית של יתרה צבורה לקופת גמל אחרת או למסלול השקעה אחר באותה קופה;

3) בטל;

4) העלאה בדמי ניהול בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם או בתנאי תכנית הביטוח, המסדיר שינויים בגובה דמי הניהול בהתאם ליתרה הצבורה בחשבונו של העמית או משתנה אחר אשר אושר על ידי הממונה, למעט מנגנון המבוסס על ותק העמית.

ג. על אף האמור בסעיף קטן (א), עזב עמית מקום עבודה שקיים בו הסדר דמי ניהול מגוף מוסדי מסוים (להלן: "**הסדר מקום עבודה קודם**") והחל להיות מועסק במקום עבודה חדש שבו קיים הסדר דמי ניהול אחר של אותו גוף מוסדי (להלן: "**הסדר מקום עבודה חדש**"), יחול הסדר דמי הניהול המטיב לגבי העמית; היה ההסדר המיטיב הסדר מקום העבודה הקודם, לאחר שתסתיים תקופת ההנחה של אותו הסדר ובמקרה שבו הסדר מקום העבודה החדש טרם הסתיים, יחול על העמית הסדר מקום העבודה החדש, ממועד תום תקופת ההנחה של הסדר מקום העבודה הקודם; לעניין זה, "הסדר דמי ניהול מטיב" - הסדר דמי הניהול שסך דמי הניהול מהפקדה חודשית ומיתרת החיסכון הצבורה על פיו, שחושב על פי הנוסחה המופיעה בנספח א', בשינויים המחויבים, הוא בעל התוצאה הנמוכה, בין הסדר מקום העבודה הקודם לבין הסדר מקום העבודה החדש.

ד. על אף האמור בסעיף קטן (א) ו-(ג), פנה העמית לגוף המוסדי, בתוך תקופת ההנחה, בבקשה לשנות את הסדר דמי הניהול שנקבע לו כאמור בסעיף קטן (ג), יחול הסדר דמי הניהול שבחר העמית ממועד בקשתו ועד תום תקופת ההנחה של מקום העבודה הקודם או מקום העבודה החדש, לפי העניין.

ה. ניתנה לעמית בקרן פנסיה הנחה בדמי ניהול, תחול ההנחה בדמי הניהול מהחיסכון הצבור, על כל יתרת החיסכון הצבור של העמית בקרן הפנסיה; היה העמית זכאי לשיעורי הנחות שונים על יתרות צבורות שונות באותה הקרן, תחול ההנחה הגבוהה מבניהן על כל יתרת החיסכון הצבור של העמית בקרן.

3א. הודעה בדבר מתן הנחה בדמי ניהול

א. נתן גוף מוסדי הנחה בדמי ניהול, יציג הגוף המוסדי, בהקדם האפשרי, הודעה על מתן ההנחה, בחשבון האישי המקוון של העמית באתר האינטרנט של הגוף המוסדי .

ב. ההודעה לפי סעיף קטן (א), תכלול את שיעור דמי הניהול החדשים, מועד תחילת תקופת ההנחה וסיומה והמקרים שבהם רשאי הגוף המוסדי להעלות את דמי הניהול, כאמור בסעיף 3(ב).

ג. מבלי לגרוע מהאמור בסעיף קטן (א), קיימת ברשות הגוף המוסדי כתובת דואר אלקטרוני של העמית, תישלח אליו ההודעה לפי סעיף קטן (א) גם לכתובת הדואר האלקטרוני, בתוך 10 ימי עסקים מהמועד שבו ניתנה ההנחה (להלן: "**באמצעות הדואר האלקטרוני**").

ד. ניתנה ההנחה בדמי הניהול במסגרת הליך הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל, ישלח הגוף המוסדי את ההודעה לפי סעיף קטן (ג), במסגרת ההודעה הנשלחת לעמית לאחר הליך הצירוף, בהתאם להוראות חוזר ההצטרפות.

4. הגברת השקיפות בעת העלאת שיעור דמי ניהול

א. ביקש גוף מוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול, ישלח הגוף המוסדי לעמית ולבעל רישיון הנותן לעמית ייעוץ פנסיוני מתמשך או שיווק פנסיוני מתמשך, אם ישנו, הודעה במסמך נפרד על העלאת שיעור דמי הניהול הנגבים מהעמית (להלן: "**ההודעה**"); תחילתה של העלאה כאמור תהיה בתום חודשיים מהמועד שבו נשלחה ההודעה לעמית ולבעל הרישיון כאמור, או במועד שצוין בהודעה שבו יועלו דמי הניהול, לפי המאוחר; הודעה כאמור לא תישלח מוקדם יותר מארבעה חודשים לפני מועד ההעלאה הצפוי.

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342

www.mof.gov.il/hon

ב. בטל.

ג. ההודעה תהיה במתכונת הקבועה **בנספח א'** לחוזר זה; קיימת ברשות הגוף המוסדי כתובת דואר אלקטרוני של העמית, תישלח אליו ההודעה באמצעות הדואר האלקטרוני ובשורת הנדון ייכתב: "לתשומת לבך – דמי הניהול בחיסכון הפנסיוני שלך ב_____(שם הגוף המוסדי) משתנים"; לא הייתה ברשות הגוף המוסדי כתובת הדואר האלקטרוני של העמית, שלח הגוף המוסדי הודעה לדואר האלקטרוני של העמית וקיבל הודעה שהדואר לא הגיע ליעדו או אם ביקש העמית לקבל הודעות שלא באמצעות הדואר האלקטרוני, תישלח אליו ההודעה כאמור באמצעות הדואר הרגיל.

ד. 30 ימים לפני מועד ההעלאה הצפוי, ישלח הגוף המוסדי הודעה למספר הטלפון הנייד של העמית, במתכונת הקבועה **בנספח ב'** לחוזר זה; לא היה מספר הטלפון הנייד של העמית ידוע לגוף המוסדי, ישלח הגוף המוסדי את ההודעה באמצעות הדואר האלקטרוני; לא היה ברשות הגוף המוסדי מספר הטלפון הנייד של העמית ולא כתובת הדואר האלקטרוני שלו, לא יחולו הוראות סעיף קטן זה.

5. תחולה

א. חוזר זה יחול על כל הגופים המוסדיים, למעט חברה מנהלת של קופת גמל ענפית, חברה מנהלת של קופת גמל מבטיחת תשואה, כהגדרתה בתקנות דמי ניהול.

ב. על אף האמור בסעיף קטן (א), הוראות חוזר זה לא יחולו על הנחה בדמי ניהול שניתנה לעמית לפני תחילתו של חוזר זה, על הנחה כאמור, יחולו הוראות חוזר דמי ניהול הקודם; יובהר כי על חידוש או הארכת הנחה בדמי ניהול, לרבות חידוש, הארכה אוטומטית או הנחות שלא נקבע להן מועד לתום תקופת ההנחה, שייעשו לאחר כניסתו של חוזר זה לתוקף, יחולו הוראות חוזר זה.

ג. על אף האמור בסעיף קטן (א) ולתקופה שעד ליום 31 במרץ 2019, הוראות סעיף 3 לחוזר זה, לא יחולו על הנחה בדמי ניהול שניתנה לעמית לאחר כניסתו של חוזר זה לתוקף, בהתאם להסכם שנחתם בין מעסיקו של העמית לבין הגוף המוסדי לפני כניסתו של חוזר זה לתוקף; על הנחה כאמור, יחולו הוראות סעיף 3 לחוזר דמי ניהול הקודם.

6. תחילה

תחילתו של חוזר זה ביום 1 באפריל 2018.

7. ביטול חוזר

חוזר גופים מוסדיים מס' 2012-9-22, מיום 31 בדצמבר 2012, שעניינו "דמי ניהול במכשירי חיסכון פנסיוני" – בטל, למעט בנסיבות המפורטות בסעיפים 5(ב)-(ג).

דורית סלינגר
הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342
www.mof.gov.il/hon

לכבוד,

[פרטי העמית]

הנדון: <u>שינוי דמי הניהול בחשבונך</u>

החל מתאריך _____ ישתנו דמי הניהול בחשבונך שמספרו _____ [מספר החשבון] בקרן הפנסיה/קופת גמל/ פוליסת ביטוח בחברת [שם החברה המנהלת] ויחלו להיגבות ממך דמי ניהול בהתאם לטבלה שלהלן:

	דמי הניהול	מהפקדה	מחיסכון	סה"כ
באחוזים (%)	שיעור נוכחי של דמי ניהול	X.X%	X.X%	
	שיעור חדש של דמי ניהול	**X.X%**	**X.X%**	
בשקלים (₪)	הסכום שנגבה בשנה שחלפה לפי השיעור הנוכחי	[XXX](1)	[XXX](1)	[XXX]
	הסכום שהיה נגבה בשנה שחלפה לפי השיעור החדש	**[XXX](2)**	**[XXX](2)**	**[XXX]**

עמיתים אחרים
בקרן משלמים בממוצע[6]:
מהפקדה ____
מחיסכון ____

שים/י לב! דמי הניהול הם <u>**בעלי השפעה גדולה על הקצבה**</u> שתקבל/י בגיל הפרישה. תוכל/י לבצע השוואה לדמי הניהול המוצעים לך באמצעות "מחשבון דמי ניהול" באתר רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון או באמצעות הקישור הבא: http://nihul.cma.gov.il

<u>אלו הנתונים אותם תצטרכו כדי לבצע השוואה לדמי הניהול המוצעים לכם:</u>

1. המוצר הפנסיוני להשוואה במחשבון: _____(3)
2. ממוצע סכום הפקדה חודשי -[_____] (4)
3. סכום חיסכון צבור נכון ליום _____ - [_____] (5)
4. שיעור דמי ניהול חדשים מהפקדה: _____
5. שיעור דמי ניהול חדשים מצבירה (מחיסכון): _____

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342
www.mof.gov.il/hon

<u>לעניין נספח א:</u>

1. לעניין סעיף 4(א) - יום לפני תחילתו של החודש הקודם לחודש בו נשלחת ההודעה.
2. סכום דמי הניהול שהיו נגבים מהעמית בשניים עשר החודשים החולפים לפי שיעורם של דמי הניהול המעודכנים, יחושב כסכום המצטבר של דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה ושל דמי הניהול החדשים מהפקדות חודשיות, שכל אחד מהם יחושב בהתאם לנוסחה הבאה:

<u>כאשר C>0:</u>

$$K = \frac{A}{C} xB$$

<u>כאשר C=0:</u>

$$K = DxB$$

A – סכום דמי הניהול מיתרת החיסכון הצבורה או סכום דמי הניהול מהפקדות חודשיות, שנגבו מהעמית בשניים עשר החודשים החולפים, לפי העניין;

B – שיעור דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה או שיעור דמי הניהול החדשים מהפקדות חודשיות, לפי העניין;

C- שיעור דמי הניהול הנוכחיים מיתרת החיסכון הצבורה או שיעור דמי הניהול מהפקדות חודשיות, לפי העניין;

D- יתרת החיסכון הצבורה הממוצעת בשניים עשר החודשים כאמור (יתרת החיסכון בתחילת התקופה האמורה + יתרת החיסכון בסופה, חלקי 2), בקירוב או סך כל ההפקדות בחשבון בשניים עשר החודשים כאמור, לפי העניין;

K – סכום דמי הניהול החדשים מיתרת החיסכון הצבורה או סכום דמי הניהול מהפקדות חודשיות, לפי העניין.

3. המוצר הפנסיוני המדובר מבין הבאים: קופת גמל/ פנסיה חדשה מקיפה/ פנסיה חדשה כללית/ ביטוח חיים;
4. ממוצע ההפקדות החודשיות בשנים עשר החודשים האחרונים;
5. סכום יתרת החיסכון הצבורה, נכון ליום האחרון לחודש שקדם לחודש בו נשלחת ההודעה;
6. דמי הניהול הממוצעים בקרן כפי שפורסמו בדוח האחרון לעמית;
7. הלוגו של החברה בצירוף כתובת החברה למשלוח דואר וכתובת דואר אלקטרוני, כתובת אינטרנט של אתר החברה, מספר הטלפון ומספר הפקס של שירות הלקוחות, יוצג בראש המכתב;

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342

www.mof.gov.il/hon

נספח ב – הודעה שנייה על שינוי בדמי ניהול

<u>הודעה:</u>

עמית/מבוטח יקר, החל מתאריך _____ צפוי שיעור דמי הניהול בחשבון החיסכון הפנסיוני שלך לעלות. הודעה מפורטת נשלחה אליך. למידע נוסף על דמי הניהול החדשים כנס לאזור האישי [קישור לאזור האישי].

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342

www.mof.gov.il/hon

דברי הסבר

חוזר גופים מוסדיים 2017-9-15 "דמי ניהול במכשירי החיסכון הפנסיוני – תיקון" (11.9.2017) (להלן – **החוזר**), קובע הוראות להגברת השקיפות בנוגע לדמי ניהול הנגבים מעמית. כמו כן, ומתוך חשש כי הצעה למתן הטבות כלכליות לתקופות קצרות עלולה להשפיע על בחירה לא מושכלת של מוצר החיסכון הפנסיוני, קובע החוזר תקופה מזערית למתן ההטבות כאמור, וכן מונה מקרים שבהם רשאי גוף מוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול שניתנו במסגרת ההטבה, לפני תום תקופת ההנחה.

אחד מהמקרים המנויים בחוזר בעטיים רשאי הגוף המוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול לעמית עוד בטרם הסתיימה תקופת ההנחה כאמור, הוא הפסקת תשלומים לחיסכון המועברים לקופת הגמל עבור העמית שלא אירעה בשל המעביד לתקופה העולה על שישה חודשים.

על רקע התפשטות נגיף הקורונה בישראל והשלכותיו, ובכלל זה הוצאה לחופשה ללא תשלום או סיום העסקתם של עובדים רבים במשק, ונוכח התמשכות המשבר בעטיו הופסקו עבור אותם עובדים ההפקדות השוטפות לחיסכון פנסיוני למשך תקופה ארוכה, מוצע לקבוע בהוראת שעה כי תקופת הפסקת התשלומים המועברים לקופת הגמל עבור העמית שלא אירעה בשל המעביד, שבסופה רשאי גוף מוסדי להעלות את שיעור דמי הניהול לפני תום תקופת ההנחה, תוארך משישה חודשים לשניים עשר חודשים.

הוראת השעה כאמור תחול על עמיתים שההפקדות השוטפות בגינם לחיסכון הפנסיוני הופסקו החל מיום 1 במרץ 2020 ועד ליום 31 באוקטובר 2020 (היינו גם במקרה שבו הופסקו ההפקדות במהלך חודש אוקטובר 2020 ההוראה תחול על העמית, וההנחה בדמי הניהול תשמר למשך 12 חודשים).

רח' עם ועולמו 4, ירושלים 9546304 טל' 02-5317248 פקס' 02-5695342

www.mof.gov.il/hon